Αρχαιολογικό Μουσείο Ναυπλίου
Η επανέκθεση

Ευαγγελία Παππή
Αρχαιολόγος, Δ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

1. Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ναυπλίου.

Η τριώροφη, πέτρινη αποθήκη του ενετικού στόλου που κτίστηκε το 1713, κατά την περίοδο της β΄ Ενετοκρατίας στο Ναύπλιο, από τον Προβλεπτή του στόλου Αυγουστίνο Σαγρέδο, φιλοξενεί από το 1933 στους ορόφους της το αρχαιολογικό μουσείο της πόλης.[1] Από το 2003 έως το 2008 πραγματοποιήθηκε ανακαίνιση του μουσείου στο πλαίσιο του έργου «Βελτίωση-Αναβάθμιση Αρχαιολογικού Μουσείου Ναυπλίου» με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνολικού προϋπολογισμού 886.750 €. Το έργο περιλάμβανε έργα υποδομής (ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός, πρόσβαση για ΑμεΑ κ.λπ.) και επανέκθεση.[2]

Η νέα έκθεση του μουσείου διαρθρώνεται σε θεματικές ενότητες οι οποίες παρουσιάζουν τους πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν στην Αργολίδα από την απώτατη προϊστορία έως και την ύστερη αρχαιότητα και περιλαμβάνει ευρήματα των ελληνικών ανασκαφών αλλά και του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου, του Σουηδικού Ινστιτούτου στην Αθήνα και της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών. Τα 2.000 περίπου εκθέματα, νέα στην πλειονότητά τους, παρουσιάζονται σε οκτώ εννοιολογικά αυτοτελείς ιστορικές και πολιτισμικές ενότητες. Στην έκθεση αντιπροσωπεύεται ολόκληρη η Αργολίδα, με εξαίρεση το Άργος και τη γειτονική του Λέρνα, τις Μυκήνες και το ιερό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο που παρουσιάζονται στα αντίστοιχα τοπικά μουσεία.

Οι έννοιες του χώρου και του χρόνου διατρέχουν τη δομή της έκθεσης. Ο χώρος, το κατεξοχήν πολυσήμαντο πεδίο στο οποίο εγγράφεται η ανθρώπινη δράση, παίρνει μέρος στη μουσειακή αφήγηση κυρίως με τη μορφή εποπτικών πινάκων που πλαισιώνουν τα εκθετικά σύνολα, λειτουργώντας ως παλίμψηστο στο οποίο αποτυπώνονται τα ίχνη των πολιτισμών. Οι ενότητες αναπτύσσονται γραμμικά στον εκθεσιακό χώρο όχι με την έννοια του πολιτισμικού εξελικτισμού, αλλά υπονοώντας την ευθύγραμμη αντίληψη που έχει ο δυτικός άνθρωπος για το χρόνο. Η ανάπτυξη αυτή υπογραμμίζεται από την ένθετη χάλκινη ταινία κατά μήκος του δαπέδου των αιθουσών η οποία, σε μια σύμπραξη μουσειολογικού σκεπτικού και μουσειογραφικής εφαρμογής, τονίζει τη γραμμικότητα του

κτηρίου και σηματοδοτεί την ευθύγραμμη κίνηση των επισκεπτών μέσα σε αυτό. Από τις στρατηγικές επιβίωσης των παλαιολιθικών κυνηγών και των νεολιθικών γεωργοκτηνοτρόφων στο σπήλαιο Φράγχθι της Ερμιονίδας, ως τη δομή του μυκηναϊκού ανακτορικού συστήματος, όπως παρουσιάζεται μέσα από τα μυκηναϊκά κέντρα της Τίρυνθας και της Μιδέας, και από την εποχή του Ομήρου, ως τις αρχαίες πόλεις των Αλιέων της Ερμιόνης και της Επιδαύρου, ξετυλίγεται η μουσειακή αφήγηση σε μια διαδρομή στο χώρο και το χρόνο που παρουσιάζει τις συνέχειες και τις ασυνέχειες, τις μακρές διάρκειες και τις τομές που οδηγούν στην πολιτιστική αλλαγή. Στόχος του σκεπτικού της επανέκθεσης είναι μια παρουσίαση της ιστορίας και του πολιτισμού της Αργολίδας ανθρωποκεντρική, κοινωνικά σημαίνουσα, που προσπαθεί να καταδείξει ότι τα εκθέματα δεν είναι άθροισμα ευρημάτων αλλά αντιπροσωπεύουν τα χαρακτηριστικά στοιχεία ενός πολιτισμού.

Τα εκθέματα πλαισιώνονται από συμβατικά εποπτικά μέσα (κείμενα, υπομνηματισμό, εικόνες, πλαστικά ομοιώματα και αναπαραστατικές μονάδες) και νέες τεχνολογίες (προβολές, ηλεκτρονικά πολυμέσα κ.λπ.), που δημιουργούν διαφορετικά επίπεδα ανάγνωσης των εκθεμάτων. Στην αίθουσα πολυμέσων δύο προβολές συμπληρώνουν τη μουσειακή εμπειρία: η εφαρμογή πολυμέσων «Από τα σπήλαια στα ανάκτορα. Η προϊστορική Αργολίδα» και το ντοκιμαντέρ του Φίλιππου Κουτσαφτή «ΤΟ.ΡΑ.ΚΕ» που πραγματεύεται την πανοπλία των Δενδρών.[3]

2. Το μουσείο πριν από την επανέκθεση.

Η μόνιμη έκθεση αναπτύσσεται σε δύο αίθουσες όμοιας κάτοψης στους δύο ορόφους του κτηρίου. Διατηρώντας τη βασική κατηγοριοποίηση της παλιάς έκθεσης, στην αίθουσα του πρώτου ορόφου παρουσιάζονται τα ευρήματα των προϊστορικών χρόνων ενώ στην αίθουσα του δεύτερου ορόφου τα ευρήματα των ιστορικών χρόνων.

Η αφήγηση ξεκινά με την παρουσίαση ενός συμπλέγματος παλαιολιθικών εστιών από τις βραχοσκεπές στο φαράγγι της Κλεισούρας στην Πρόσυμνα (32000-21000 π.Χ.), ένα από τα πρωιμότερα παραδείγματα περίπλοκης πολιτισμικής συμπεριφοράς του ανθρώπου.

3. Γενική άποψη της νέας έκθεσης.

Ευρήματα του σπηλαίου Φράγχθι στην Ερμιονίδα τεκμηριώνουν τη μετάβαση από τη θηρευτική στην παραγωγική οικονομία. Εκτίθενται λίθινα και οστέινα εργαλεία, υπολείμματα της διατροφής των κατοίκων του σπηλαίου, όπως όστρεα και οστά ζώων και ψαριών, κοσμήματα από όστρεο, οστό και λίθο, αλλά και τα πρώτα χειροποίητα νεολιθικά αγγεία από πηλό, καθώς και μια αντιπροσωπευτική σειρά πήλινων ανθρωπόμορφων και ζωόμορφων ειδωλίων. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η αναπαράσταση ταφής βρέφους της Μέσης Νεολιθικής.

Ακολουθεί η παρουσίαση του πρωτοελλαδικού πολιτισμού μέσα από τα ευρήματα σημαντικών κέντρων όπως η Τίρυνθα, η Ασίνη και το Μπερμπάτι αλλά και άλλων λιγότερο γνωστών στην έρευνα οικισμών, όπως αυτός της Παλαιάς Επιδαύρου. Εκτός από τη χαρακτηριστική κεραμική της εποχής, κωνικά κύπελλα, ραμφόστομες φιάλες, υδρίες, αμφορείς, πυξίδες, κανθάρους, ασκούς και πρόχους, ανάμεσα στα οποία ξεχωρίζει ο μοναδικός ψυκτήρας (2600-2200 π.Χ.) της Τίρυνθας, εκτίθενται τμήματα αγγείων που φέρουν τη χαρακτηριστική διακόσμηση από σφραγιδοκύλινδρο, σφραγίδες από λίθο, πηλό και χαλκό καθώς και σφραγίσματα, που συνδέονται με ένα σύστημα διαχείρισης και διακίνησης προϊόντων. Εκτίθενται ακόμη λίθινα πηνιόσχημα σταθμά, οστέινα εργαλεία, ασκός με παράσταση σκορπιών, μαρμάρινα πρωτοκυκλαδικά ειδώλια, καθώς και η πήλινη εστία από το «μέγαρο» της Πρωτοελλαδικής ΙΙ εποχής στο Μπερμπάτι.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο μεσοελλαδικός οικισμός της Ασίνης. Αγγεία και άλλα τέχνεργα από τον οικισμό και τους τάφους, καλύπτουν ολόκληρο το χρονολογικό φάσμα της Μεσοελλαδικής εποχής (2100-1600 π.Χ.). Παράλληλα παρουσιάζουν τους δύο κύριους τύπους της κεραμικής, τη μινυακή και την αμαυρόχρωμη, ενός πολιτισμού που αποτέλεσε το υπόβαθρο του μυκηναϊκού. Στα κτερίσματα ενός ιδιαίτερα πολυτελούς τάφου των αρχών του 16ου αι. π.Χ. από το ανατολικό νεκροταφείο της Ασίνης είναι πρόδηλη η συγκέντρωση πλούτου στα χέρια μιας ολιγάριθμης αριστοκρατίας και παραπέμπει στους σύγχρονούς του ταφικούς κύκλους των Μυκηνών. Η ενότητα συμπληρώνεται με άλλα παραδείγματα ταφών του 17ου-16ου αι. π.Χ. από την Πρόνοια Ναυπλίου, τη Μιδέα και την Τίρυνθα, και ολοκληρώνεται με την αναπαράσταση ενός λακκοειδούς τάφου από το μεσοελλαδικό νεκροταφείο στο Μπερμπάτι (λόφος Μαστού).

Το τμήμα δαπέδου από ασβεστοκονίαμα με παράσταση δελφινιών από το ανάκτορο της Τίρυνθας εισάγει συμβολικά τον επισκέπτη στον μυκηναϊκό πολιτισμό.

Η δομή της μυκηναϊκής ανακτορικής εξουσίας και διοίκησης σκιαγραφείται μέσα από τα ευρήματα των δύο μεγάλων μυκηναϊκών κέντρων, της Τίρυνθας και της Μιδέας, αλλά και από τον μυκηναϊκό οικισμό της Ασίνης. Εκτίθενται τα σύμβολα εξουσίας, κοσμικής και θρησκευτικής, του άνακτα και της άρχουσας τάξης, πήλινο ομοίωμα θρόνου, εικονιστικοί κρατήρες με παραστάσεις αρμάτων, πήλινο ομοίωμα φορείου και μια τράπεζα προσφορών από ασβεστοκονίαμα από

4. Άποψη της ενότητας «Η μυκηναϊκή ανακτορική εξουσία και διοίκηση».

5. Ειδώλιο καθιστής γυναίκας από το Φράγχθι, π. 5300-4500 π.Χ.

την Τίρυνθα, πολυτελή επίμηλα τελετουργικών ξιφών από τη Μιδέα, ρυτά και άλλα τελετουργικά σκεύη, τα εντυπωσιακά τροχήλατα γυναικεία ειδώλια από την Τίρυνθα και τη Μιδέα, καθώς και ο περίφημος «άρχοντας της Ασίνης».

Οι πινακίδες της Γραμμικής Β, οι ενεπίγραφοι αμφορείς κι ένα μολύβδινο σφραγιστικό δαχτυλίδι από την Τίρυνθα καθώς και τα πήλινα πρισματικά σφραγίσματα από τη Μιδέα παρουσιάζουν το γραφειοκρατικό μυκηναϊκό σύστημα ελέγχου και διακίνησης των αγαθών. Πλήθος αντικειμένων αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες του εμπορίου, των επαφών και των αλληλεπιδράσεων που διαμόρφωσαν τη φυσιογνωμία του μυκηναϊκού πολιτισμού: χάντρες από ήλεκτρο της Βαλτικής, μιταννικοί σφραγιδοκύλινδροι από την Εγγύς Ανατολή, ένα αιγυπτιακό ειδώλιο που φέρει δέλτο του Φαραώ Αμενχοτέπ Β΄, μινωικοί σφραγιδόλιθοι, εμπορικοί αμφορείς από τη Χαναάν και τη μινωική Κρήτη, ένα τάλαντο χαλκού, πιθανότατα από την Κύπρο. Η ενότητα συμπληρώνεται με αποθηκευτικά αγγεία, ενώ μια μήτρα από στεατίτη για την κατασκευή κοσμημάτων, λίθινα, οστέινα και χάλκινα εργαλεία και ελεφάντινα έργα μικροτεχνίας παρουσιάζουν διάφορα στάδια της εργαστηριακής παραγωγής των μυκηναϊκών κέντρων.

Ακολουθούν τα νεκροταφεία θαλαμωτών τάφων της Ευαγγελίστριας Ναυπλίου, της Ασίνης, των Δενδρών, της Παλαιάς Επιδαύρου καθώς και ο θολωτός τάφος της Καζάρμας. Λίθινα, μετάλλινα και πήλινα αγγεία, πήλινα ειδώλια των χαρακτηριστικών τύπων Φ, Ψ, Τ αλλά και ένθρονες μορφές, κουροτρόφοι, ζωόμορφα ειδώλια, ελεφάντινα έργα, σφραγιδόλιθοι και κοσμήματα από χρυσό, ημιπολύτιμους λίθους, ήλεκτρο, φαγεντιανή και γυαλί φωτίζουν τις μυκηναϊκές ταφικές πρακτικές και αποτυπώνουν τον πλούτο και την ποικιλία των κτερισμάτων, που αντανακλούν τη διαστρωμάτωση της μυκηναϊκής κοινωνίας. Ξεχωρίζουν οι αμφοροειδείς κρατήρες με παραστάσεις άρματος και κιθαρωδού αντίστοιχα και ο κάλαθος-ρυτό με παράσταση αιγάγρου από την Ευαγγελίστρια Ναυπλίου.

Σε ξεχωριστή προθήκη παρουσιάζεται το θέμα του πολέμου και του κυνηγιού που αποτελούσαν μέσο επίδειξης δύναμης και γοήτρου της μυκηναϊκής άρχουσας τάξης. Εκτίθενται χάλκινα και λίθινα όπλα, χαύλιοι οδοντόφρακτου κράνους, τμήματα εικονιστικών κρατήρων με παραστάσεις από τον πόλεμο και το κυνήγι, μια πινακίδα της Γραμμικής Β που αναφέρεται σε πανοπλίες καθώς και ένα ελεφάντινο ομοίωμα οκτώσχημης ασπίδας. Η χάλκινη πανοπλία των Δενδρών, το κορυφαίο, εμβληματικού χαρακτήρα έκθεμα του μουσείου, μετά τη νέα του συντήρηση εκτίθεται σε ξεχωριστή περίοπτη προθήκη μαζί με τα υπόλοιπα εντυπωσιακά κτερίσματα του

6. Σφραγίδα από στεατίτη από την Ασίνη, 2700-2200 π.Χ.

7. Χάλκινο πτυκτό κάτοπτρο με παράσταση λουόμενων γυναικών από την αρχαία πόλη της Επιδαύρου, β΄ μισό 3ου-2ος αι. π.Χ.

τάφου στον οποίο βρέθηκε, εξαρτήματα του οπλισμού του πολεμιστή, χάλκινα σκεύη, πήλινα αγγεία.

Στην αίθουσα του δεύτερου ορόφου η παρουσίαση ξεκινά με τα υλικά κατάλοιπα της Εποχής του Σιδήρου. Τα εκθέματα, κυρίως κεραμική, αφενός καταδεικνύουν τη συνέχεια και αφετέρου παρουσιάζουν τους νεωτερισμούς της Πρωτογεωμετρικής περιόδου. Περίοπτη θέση κατέχει το χάλκινο κράνος και τα υπόλοιπα χάλκινα και σιδερένια όπλα από τον περίφημο υπομυκηναϊκό τάφο της Τίρυνθας (11ος αι. π.Χ.).

Τρεις αμφορείς της Υπομυκηναϊκής της Μέσης Γεωμετρικής και της Ύστερης Γεωμετρικής εποχής αντιπροσωπεύουν διαδοχικά καλλιτεχνικά στάδια της κεραμικής και της αγγειογραφίας από το 1100 ως το 700 π.Χ., μιας περιόδου που χαρακτηρίζεται από έντονες κοινωνικές ανακατατάξεις, οι οποίες θα οδηγήσουν στη δημιουργία της πόλεως. Η Γεωμετρική εποχή σκιαγραφείται μέσα από τα ευρήματα των τάφων της Πρόνοιας Ναυπλίου, της Τίρυνθας, της Ασίνης και του Μπερμπατίου. Ξεχωριστή θέση ανάμεσά τους κατέχει ένα ομοίωμα ροδιού από την Άνω Επίδαυρο, σύμβολο γονιμότητας και αναγέννησης. Το πιο χαρακτηριστικό αργειακό εικονογραφικό θέμα, τα άλογα με τον ιππηλάτη, αποτυπώνει το ηρωικό πνεύμα, ενώ παραστάσεις καραβιών, τελετουργικών χορών, ζώων και πτηνών συνθέτουν την εικόνα της ομηρικής εποχής.

Οι λατρείες της αρχαϊκής εποχής παρουσιάζονται κυρίως μέσα από τα ευρήματα της Τίρυνθας. Έργα κοροπλαστικής, όπως ένθρονες γυναικείες θεότητες, αναθέτριες, ένας ασπιδοφόρος ιππέας, μικρογραφικά αγγεία, άνθη, καρποί και στεφάνια, σχετίζονται με τη λατρεία της Ήρας. Με τη λατρεία της Αθηνάς, αντίστοιχα, συνδέονται χάλκινα ομοιώματα αρχαϊκών κρανών και κνημίδας, πήλινη κεφαλή ειδωλίου Αθηνάς του 4ου αι. π.Χ. καθώς και τμήματα κρατήρων του 5ου αι. π.Χ. με αφιερωματικές επιγραφές για τη θεά που βρέθηκαν στην Τίρυνθα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι περίφημες πήλινες αναθηματικές ασπίδες με μυθολογικές σκηνές του 7ου αι. π.Χ. και τα πήλινα τελετουργικά προσωπεία από τον λεγόμενο «Βόθρο» της Τίρυνθας καθώς και ο χάλκινος κούρος από το Κεφαλάρι του Άργους (560-540 π.Χ.), ανάθημα προφανώς σε κάποιο ιερό, ίσως του Διονύσου.

Ακολουθεί η ενότητα των αρχαίων πόλεων της Επιδαύρου, της Ερμιόνης, των Αλιέων, καθώς και η αρχαία Ασίνη. Τα ευρήματα, πήλινα και γυάλινα αγγεία, ειδώλια, βαρύτιμα κοσμήματα, χάλκινα κάτοπτρα, στλεγγίδες, χάλκινα σκεύη, σκιαγραφούν όψεις της ζωής και του θανάτου στις αρχαίες αυτές πόλεις. Ανάμεσά τους ξεχωρίζει το χάλκινο αγαλμάτιο κόρης (γύρω στο 600 π.Χ.) από το ιερό της Αρτέμιδος στην πόλη της Επιδαύρου. Από τα ευρήματα της Ερμιόνης ξεχωρίζουν το χάλκινο κάτοπτρο στον τύπο των Καρυατίδων (490-470 π.Χ.), έργο του εργαστηρίου χαλκοτεχνίας της Σικυώνας, το εξαιρετικής διατήρησης χάλκινο, κορινθιακού τύπου, κρά-

8. Τροχήλατα γυναικεία ειδώλια από την Τίρυνθα και τη Μιδέα, 12ος-13ος αι. π.Χ.

νος, καθώς και αττικοί μελανόμορφοι σκύφοι του 5ου αι. π.Χ. με θέματα μυθολογικά ή από την αγροτική ζωή. Μια μαρμάρινη ενεπίγραφη στήλη του 2ου αι. π.Χ. αναφέρεται στην επίλυση, από διαιτησία Μιλησίων και Ροδίων, της διαμάχης μεταξύ της Επιδαύρου και της Ερμιόνης σχετικά με τα σύνορά τους. Ξεχωριστή θέση ανάμεσα στα ευρήματα της αρχαίας πόλης των Αλιέων κατέχουν τρία συσσωματωμένα από τη διάβρωση σιδερένια κλειδιά, ένα από τα οποία φέρει επιγραφή ΤΑΠΟΛΛΟΝ. Τα κλειδιά προέρχονται από το ναό του Απόλλωνα, το κύριο ιερό της πόλης. Από τις νεκροπόλεις των Αλιέων προέρχεται η λακωνική κύλικα με παράσταση δελφινιού και ψαριών που αποδίδεται στο Ζωγράφο του Βορέως (575-570 π.Χ.). Ανάμεσα στα ευρήματα από την Ασίνη, κυρίως αγγεία, παραδείγματα κοροπλαστικής και νομίσματα, που χρονολογούνται από την αρχαϊκή ως την ελληνιστική εποχή, ξεχωρίζει ένα ζεύγος «καττυμάτων», που προέρχεται από τάφο των αρχών του 5ου αι. π.Χ.

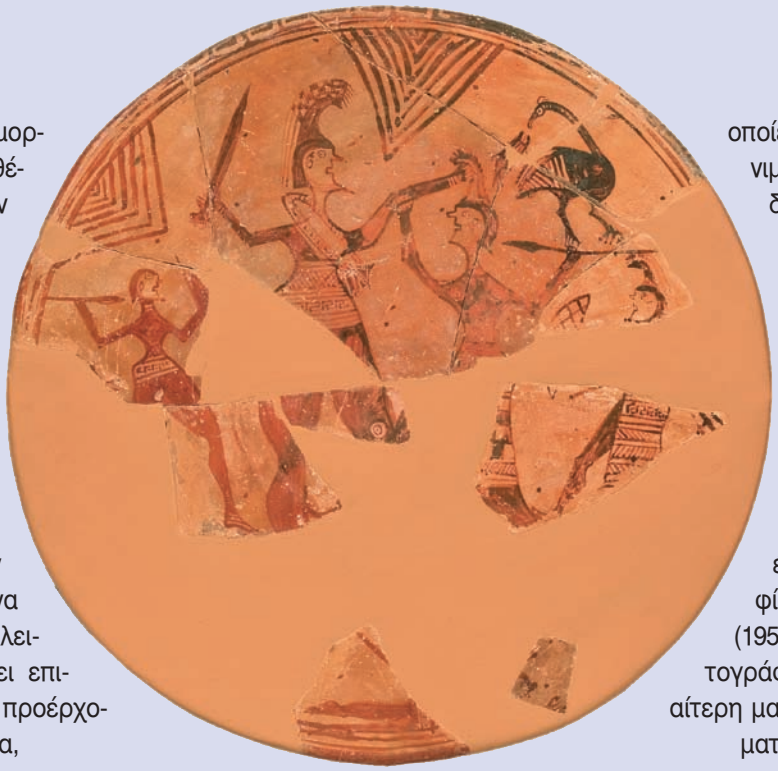

9. Πήλινη αναθηματική ασπίδα με παράσταση Αμαζονομαχίας από το «Βόθρο» στην Άνω Ακρόπολη της Τίρυνθας, αρχές 7ου αι. π.Χ.

Η περιήγηση ολοκληρώνεται με την παρουσίαση μιας αγροικίας του 6ου αι. μ.Χ. στο Πύργουθι, στην κοιλάδα του Μπερμπατίου. Μέσα στα ερείπια ελληνιστικού πύργου, που ενσωματώθηκε στην αγροικία, εγκαταστάθηκε ληνός. Εκτίθενται τα σκεύη και τα εργαλεία που σχετίζονται με τη διαδικασία παραγωγής κρασιού αλλά και με τις άλλες αγροτικές ασχολίες των ενοίκων της αγροικίας.

Σε ξεχωριστή ενότητα εκτίθενται οι Συλλογές του Μουσείου. Παρουσιάζονται αττικά, βοιωτικά και κορινθιακά αγγεία και ειδώλια που προέρχονται από τις Συλλογές των φιλάρχαιων δωρητών Γλυμενοπούλου, Ποταμιάνου, Αρχιεπισκόπου Νικάνδρου και Θερμογιάννη. Περίοπτη θέση ανάμεσά τους κατέχει ο παναθηναϊκός αμφορέας, έργο του Ζωγράφου του Μαστού (530-520 π.Χ.). Η σκηνή του φόνου της Κλυταιμνήστρας από τον Ορέστη απεικονίζεται σε αττική ερυθρόμορφη υδρία (π. 440 π.Χ.). Ένας βοιωτικός ψευδοερυθρόμορφος καβειρικός σκύφος απεικονίζει μια παρωδία του μύθου της φιλοξενίας του Οδυσσέα στο παλάτι της Κίρκης (425-400 π.Χ.), ενώ παράσταση σπονδής στο νεκροταφείο για τον νεκρό ήρωα κοσμεί βοιωτικό επίσης κάνθαρο που αποδίδεται στο Ζωγράφο του Άργου (425-400 π.Χ.).

Ο διάδρομος του πρώτου ορόφου και ο προθάλαμος του δεύτερου ορόφου προορίζονται για περιοδικές εκθέσεις, οι οποίες θα πλαισιώνουν τη μόνιμη έκθεση αναδεικνύοντας διάφορες όψεις της διαδικασίας ανασκαφής, τεκμηρίωσης, συντήρησης και έκθεσης των αρχαιολογικών ευρημάτων. Η πρώτη περιοδική έκθεση που εγκαινιάστηκε μαζί με τη μόνιμη έκθεση του μουσείου, τον Μάρτιο του 2009, έχει ως θέμα φωτογραφίες του Νικόλαου Τομπάζη (1952-1954) στις οποίες ο φωτογράφος αποτυπώνει με την ιδιαίτερη ματιά του αρχαιολογικά θέματα της Αργολίδας καθώς και στιγμιότυπα από την καθημερινότητα της αρχαιολογικής ανασκαφής.[4]

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Σ. Καρούζου, *Το Ναύπλιο*, 1979· Ε. Σπαθάρη, *Ναύπλιο-Παλαμήδι. Ιστορικός και αρχαιολογικός οδηγός*, 2000.

[2] Τη μουσειολογική μελέτη εκπόνησε η υπογράφουσα η οποία είχε, σε συνεργασία με τον Χαράλαμπο Αντωνιάδη, τοπογράφο μηχανικό ΤΕ, την ευθύνη του έργου. Βασικοί συνεργάτες του έργου ήταν οι: Μαρία Κεχρινιώτη (αρχιτεκτονικός σχεδιασμός), Πηνελόπη Ταρατόρη (συντήρηση, στήριξη εκθεμάτων, μελέτη και εφαρμογή περιβαλλοντικών παραμέτρων), Βασίλειος Γαλάνης, Γεωργία Καψάλη, Κων/νος Πιτερός, Μαργαρίτα Σοφού, Μαρία Σπυροπούλου (συντήρηση εκθεμάτων), Μαρία Παλαιοδήμου (υπεύθυνη αποθηκών), Ιωάννης Δαμίγος και Κων/νος Πανταζής (στήριξη των εκθεμάτων), Χαράλαμπος Σχοινάς (σχεδιασμός εποπτικού υλικού), Ι.Γ. Χριστόπουλος και Ι. Κουρούπης (εκτυπώσεις), Tool ΕΠΕ, Τάσος Μπέλλας, Radiant Technologies (ψηφιακές εφαρμογές), Deves Group, Goppion (κατασκευή προθηκών), Φωτόνιο - Α. Κουϊκόγλου (φωτισμός).

[3] Ε. Παππή, Χ. Αντωνιάδης, Μ. Κεχρινιώτη, Δ. Ψυχογιός, «Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στα Μουσεία. Το παράδειγμα του αρχαιολογικού Μουσείου Ναυπλίου», *Τα οπτικοακουστικά μέσα ως πολιτιστική κληρονομιά και η χρήση τους στα μουσεία. 3ο Διεθνές Συνέδριο Μουσειολογίας, Μυτιλήνη, 5-9 Ιουνίου 2006*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας & Επικοινωνίας (υπό έκδοση).

[4] Το φωτογραφικό υλικό παραχώρησε το Φωτογραφικό Αρχείο του Μουσείου Μπενάκη.

Πληροφορίες

Διεύθυνση: Πλατεία Συντάγματος, 21100 Ναύπλιο
Τηλ.: 27520 27502
Fax: 27520 24690

Ωράριο λειτουργίας μουσείου

Τρίτη-Κυριακή: 8:30-15.00